

373.2:37.015.311(082)

Ф79

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Кривий Ріг

11–12 жовтня 2012 року

- теорія рішення винахідницьких завдань (ТРВЗ) Г.С.Альтшуллера. Цільові орієнтації даної технології: навчити творчої діяльності; ознайомити з прийомами творчої уяви; навчити вирішувати винахідницькі задачі. Концептуальні положення: знання - інструмент, основа творчої інтуїції; творчими здібностями наділений кожен, «Винаходити можуть всі»; творчості, як будь-якої діяльності, можна навчитися;

- технологія раннього й інтенсивного навчання грамоті М.Зайцева. Цільові орієнтації даної технології: навчити дитину читати і рахувати в межах ста до п'яти років. Концептуальні положення: становлення мови і навчання читанню повинні йти паралельно, допомагаючи одне одному; складовий принцип навчання читанню, відмова від фонемного принципу; поєднання навчання з співом (запам'ятовування складів у формі легких складових пісеньок); використання всіх видів пам'яті; сприйняття всього органами почуттів, максимальна наочність; назви букв не вчать, не вживаються ніякі терміни.

Теорія і практика дошкільної освіти показують, що ДНЗ, як унікальна педагогічна система, не може бути монотехнологічною. Діяльність дошкільного закладу має свою специфіку, оскільки весь освітній процес спрямований не на навчання дітей дошкільного віку (яке має в своїй основі передачу певних знань, умінь), а на розвиток і виховання дітей.

Отже, стосовно до дошкільної освіти доцільно вести розмову про педагогічні технології не як про технології навчання, які кінцевою своєю метою ставлять формування у дітей знань, умінь, навичок, а як про технології, які допомагають ці знання, вміння, навички зробити засобом розвитку особистісних якостей дитини (активності, ініціативності, самостійності, креативності та ін.).

Белікова О. А.

МЕТОДИ ДІАГНОСТУВАННЯ ЦІННІСНИХ ПЕРЕКОНАНЬ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

В умовах інтенсивного сьогоденного перетворення освіти, появи різноманітних педагогічних концепцій і нових тенденцій, особливе значення в педагогіці набуває особистість педагога як активного суб'єкта педагогічного процесу. На сьогодні з'явилась можливість вибору системи навчання, програм, посібників, методів, засобів та форм педагогічного процесу, що висуває особливі вимоги до професійного та особистісного розвитку педагога. Це передбачає комплексний розвиток у студентів не

тільки інформаційно-операційних, а й ціннісно-мотиваційних аспектів їх педагогічної культури. Аналіз державного стандарту освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) за спеціальністю 6.010101 Дошкільна освіта напряму підготовки 0101 Педагогічна освіта свідчить про те, що бакалавр повинен уміти виділяти аксіологічні компоненти у підготовці та забезпеченні особистого внеску в суспільно-політичне життя. Реалізація цієї задачі можлива за умови формування ціннісних переконань засобами впровадження аксіологічного (ціннісного) підходу в підготовці майбутнього фахівця. Це завдання є одним з найактуальніших для сучасної педагогіки вищої школи, оскільки результатом є не тільки інформаційні, а й трансформаційні зміни духовних основ особистості майбутнього спеціаліста.

Метою публікації є визначення методів діагностики рівнів сформованості ціннісних переконань майбутнього педагога.

Під ціннісними переконаннями педагога ми розуміємо складне інтегративне духовне утворення, яке включає: *знання; емоційно пережите та ціннісно усвідомлене ставлення до професійного простору-буття; ціннісність переконання, яка є активною формою свідомості; вчинок як усвідомлену потребу діяти відповідно до набутих знань.* Специфіка таких переконань визначається *основою відбору цілей та вчинків різних за формою.* Відтак основою відбору ціннісних переконань є оцінка їхньої відповідності особистісним поглядам і уявленням педагога.

Ціннісне переконання педагога – це безперервна робота свідомості, постійне усвідомлене переживання особистісного буття в процесі педагогічної діяльності, власних відчуттів, бажань, прагнень, думок, що виводить особистість на новий світоглядний рівень розвитку та формує новий тип мислення фахівця. Ціннісні переконання є стрижневим елементом професійного педагогічного світогляду, що визначають успішність професійної діяльності.

До структурних компонентів ціннісних переконань майбутніх педагогів ми відносимо: когнітивний (знання форм, засобів, методів професійної діяльності, основних джерел виникнення професійних труднощів; тезаурус педагогічних та професійних знань, а також знань про аксіосферу педагогічної науки); мотиваційно-емоційний (ціннісна емоція, здатність фахівця обирати зовнішні та внутрішні спонукування як мотиви професійної діяльності); творчо-діяльнісний (формування культурно-особистісних та професійних якостей фахівця; розвиток здібностей, інтелектуального потенціалу, індивідуальна система умінь та навичок професійної, педагогічної діяльності); світоглядний (актуалізації

емоційно-ціннісного духовного досвіду особистості, що здобутий нею впродовж життєдіяльності в системі ціннісних відношень) компоненти.

Для дослідження рівня сформованості ціннісних переконань майбутнього педагога ми використовували наступні методи, приведені в таблиці.

Таблиця

Методи дослідження рівня сформованості ціннісних переконань майбутніх педагогів

Компоненти ціннісних переконань	Методи діагностування
Когнітивний	1) аналіз документації (стандарти та програми освіти); 2) самооцінка професійних якостей та педагогічних знань; 3) анкетування (загальнокультурний аспект: знання за спеціальністю та обумовлених споріднених сфер знання)
емоційно-мотиваційний	1) методика незакінчених речень; 2) визначення індексу осмисленості та задоволення від обраної процесії; 3) анкетування (обґрунтування вибору спеціальності, оцінка якості освіти, поставлених завдань в процесі набуття освіти, осмислення мети діяльності, ставлення та пріоритетів майбутньої професії); 4) спостереження
творчо-діяльнісний	1) анкетування (судження, асиміляція нового знання, вміння віднаходити особистісний зміст; потреба в нових знаннях); 2) спостереження; 3) індивідуальні та групові бесіди зі студентами; 4) дискусії.
світоглядний	1) міні твір; 2) анкетування (ідеали, смаки, інтереси, самооцінка, осмислення себе як спеціаліста); 3) дискусії; 4) індивідуальні та групові бесіди зі студентами.

Пропоновані методи використовувались нами під час проведення педагогічного експерименту, результати якого потребують нової публікації.

Отже сьогодні пріоритет в навчально-вихованому процесі майбутнього педагога має бути відданий на навчання людей конструктивному мисленню та розвитку їхніх сутнісних сил. Тому переконання посідають важливе місце серед особистісних якостей педагога. В своєму дослідженні ми виходимо з того, що своєчасна їх діагностика дає можливість з достатньою впевненістю судити про функціонування процесу становлення ціннісних переконань як професійної якості майбутніх фахівців; дозволить гармонійно поєднувати професійно та особистісно значущі цінності, переконання, ідеали в структурі особистості майбутнього педагога, що сприяє успішному здійсненню його професійної підготовки.